

Wiesław SMOLSKI

ORCID: 0000-0002-3966-0060

Akademia Podlaska w Białymstoku

Katedra Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Ryszard PARAFIANOWICZ

ORCID: 0000-0001-6506-397X

Akademia Podlaska w Białymstoku

Katedra Bezpieczeństwa Wewnętrznego

**PROBLEMATYKA BEZPIECZEŃSTWA
MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO
W WYMIARZE LOKALNYM I REGIONALNYM**

Streszczenie

W artykule zostały zaprezentowane wyniki badań dotyczące bezpieczeństwa mieszkańców województwa podlaskiego. Badaniami objęto 293 mieszkańców. W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, a do zebrania materiałów źródłowych użyto kwestionariusza ankiety. Cała zawartość pracy jest poświęcona analizie i interpretacji zebranego materiału empirycznego.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo, badania naukowe

**SECURITY OF INHABITANTS OF PODLASKIE VOIVODSHIP
IN THE BORDER AREA – OWN RESEARCH**

Abstract

The results of research on the safety of inhabitants of Podlaskie voivodship were presented. The study covered 293 inhabitants. The study

used a diagnostic survey method and a questionnaire was used to collect the source materials. The whole work is devoted to analysis and interpretation of the collected empirical material

Key words: safety, scientific investigations

W dniach 9–10 kwietnia 2024 r. w auli im. Roberta Schumana Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie odbył się II Międzynarodowy Kongres Antyterrorystyczny – *Działania antyterrorystyczne i kontrterrorystyczne. W poszukiwaniu dobrych praktyk*.

Obrady odbywały się w formule międzynarodowej, przy aktywnym udziale ekspertów reprezentujących struktury NATO, instytucji bezpieczeństwa międzynarodowego oraz przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej. Uczestnikami Kongresu było kilkuset reprezentantów ośrodków naukowych i eksperckich, instytucji bezpieczeństwa, sektora ochrony i zabezpieczeń technicznych, a także obiektów użyteczności publicznej i infrastruktury krytycznej.

Obszarami tematycznymi tegorocznej edycji były między innymi:

- Istota i cechy terroryzmu;
- Zamachy terrorystyczne – istota, cechy i studium przypadków;
- Podstawy prawne działań antyterrorystycznych;
- Wymiar instytucjonalny działań antyterrorystycznych;
- Zapobieganie i przygotowanie w działaniach antyterrorystycznych;
- Reagowanie i odbudowa w działaniach antyterrorystycznych;
- Działania kontrterrorystyczne.

Akademię Podlaską w Białymstoku reprezentowali nauczyciele akademicy w osobach: dr Ryszard Parafianowicz i dr inż. Wiesław Smolski jako prelegent, który wygłosił referat nt. *Problematyka bezpieczeństwa mieszkańców województwa podlaskiego w wymiarze lokalnym i regionalnym – badania własne*.

Problematyka bezpieczeństwa mieszkańców województwa podlaskiego w wymiarze lokalnym i regionalnym – badania własne

Zainteresowanie tematem bezpieczeństwa społeczności lokalnej oraz lektura literatury przedmiotu „sprowokowały” autorów niniejszego opracowania do przeprowadzenia na terenie województwa podlaskiego własnych badań.

Głównym problemem w przeprowadzonych badaniach była próba udzielenia odpowiedzi na pytanie: *Jak kształtuje się poziom bezpieczeństwa wśród mieszkańców województwa podlaskiego?*

Aby jednak dotrzeć do odpowiedzi na to pytanie konieczna była eksploracja następujących problemów szczegółowych, zawartych w badaniach:

- *Jaki jest ogólny poziom poczucia bezpieczeństwa badanych mieszkańców?*
- *Czy mieszkańcy czują się bezpiecznie w otaczającej ich przestrzeni życia?*
- *Jakie, według mieszkańców, są największe zagrożenia dla ich bezpieczeństwa?*
- *Jakie, według mieszkańców, są główne przyczyny zagrożeń?*
- *Jak, w opinii mieszkańców, kształtuje się bezpieczeństwo na terenie ich zamieszkiwania?*
- *Co zdaniem mieszkańców zwiększyłoby poziom bezpieczeństwa?*
- *Jak mieszkańcy oceniają działalność podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na terenie ich zamieszkiwania?*

Badania przeprowadzono przy zastosowaniu kwestionariusza ankiety. Kwestionariusz składał się z czterech bloków tematycznych, w których każdy zawierał stosowną do zagadnienia liczbę pytań zamkniętych. Próbę badawczą stanowiło 293 respondentów. Zastosowany został dobór losowy. Ilość badanych nie pozwoliła na uzyskanie reprezentatywnych wyników, które można by było przenieść na całą populację. Dała jednak częściowy ogład badanego tematu.

Ankieta przeprowadzona została wśród dorosłej części społeczności lokalnej w strefie przygranicznej województwa podlaskiego. Badanie miało miejsce w miesiącu październik – listopad 2023 r. Rozpowszechniania była przede wszystkim w większych miejscowościach gminno-miejskich tj. Czeremcha, Narewka, Szudziałowo, Sejny oraz Sokółka. Wiek badanych przedstawia tabela 1.

Najwięcej uczestników badań było w wieku powyżej 40 lat, co stanowiło 66%, taka struktura wiekowa wynika prawdopodobnie z problemu demograficznego powyższych miejscowości gminno-miejskich województwa podlaskiego.

Tabela 1. Wiek badanych.

Wiek badanych	Liczba	Procent badanych
do 25 lat	34	12%
26-40 lat	62	22%
powyżej 40 lat	197	66%
Ogółem	293	100%

Źródło: badanie własne

Analiza wyników badań własnych

1. Poczucie bezpieczeństwa

Jakość funkcjonowania jednostek w większych zbiorowościach uzależniona jest w bardzo dużej mierze od subiektywnego odczucia bezpieczeństwa w miejscu przebywania. Wpływają na nie relacje z ludźmi, z którymi obcujemy (wzajemne zaufanie, w tym także zaufanie społeczne do instytucji, służb), komfort i swoboda przebywania w miejscach publicznych. Do określenia poczucia bezpieczeństwa respondentom postawiono dwa pytania: pierwsze dotyczyło ogólnego poczucia bezpieczeństwa, a drugie poczucia bezpieczeństwa w poszczególnych miejscach przebywania. Zebrane wyniki przedstawiają tabele 2 i 3.

Tabela 2. Ogólne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

Czy czuje się Pan (i) bezpiecznie?	Liczebność	Procent odpowiedzi
TAK	216	73,5%
NIE	42	14,5%
TRUDNO POWIEDZIEĆ	35	12%
OGÓŁEM	293	100%

Źródło: badania własne

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego wykazują, iż wśród jego uczestników aż 216 (73,5%) ogólnie czuje się bezpiecznie. Jedynie 42 (14,5%) jest przeciwnego zdania oraz 35 (12%) badanych nie jest w stanie jednoznacznie się zadeklarować.

Tabela 3. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców w poszczególnych miejscach.

Czy w podanych miejscach czuje się Pan(i) bezpiecznie?	Liczebność			Procent odpowiedzi		
	tak	nie	trudno powiedzieć	tak	nie	trudno powiedzieć
W domu rodzinnym	265	14	14	90%	5%	5%
W swoim miejscu zamieszkania (wieś, osiedle)	259	13	21	88%	4,5%	7,5%
W miejscu imprez masowych (amfiteatr, stadion itp.)	226	25	42	77%	8,5%	14,5%
W środkach komunikacji (autobusy, pociągi itp.)	230	16	47	78%	6%	16%

Źródło: badania własne

Badani czują się najbezpieczniej w swoim domu rodzinnym tj. 265 (90%) ankietowanych oraz w miejscu zamieszkania 259 (88%). Nieco słabsze wyniki przedstawia poczucie bezpieczeństwa w środkach komunikacji i podczas imprez masowych.

2. Określenie czynników stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa

Czego najbardziej obawiają się mieszkańcy województwa podlaskiego? Co według nich najbardziej zagraża egzystencji społecz-

ności oraz w czym tkwią główne przyczyny dostrzeganych niebezpieczeństw. Zebrane wyniki przedstawiono kolejno w tabeli 4 i 5.

Mieszkańcy województwa podlaskiego największego zagrożenia upatrują w sferze zawodowej, która generuje sytuację materialną i ekonomiczną rodziny. 89 badanych obawia się bezrobocia, zaś 63 niskich dochodów z pracy zarobkowej. Wskazuje to na skierowanie głównej uwagi jednostki przede wszystkim na troskę o bezpieczeństwo ekonomiczne swoich najbliższych. Druga kategoria największych zagrożeń, jakie zauważają ankietowani związana jest ze sprawami zdrowotnymi. 53 osób uważa choroby za największe zagrożenie. Z tym aspektem niezmiernie wiąże się system opieki zdrowotnej, którego sprawność pozwala na wdrażanie odpowiednich działań profilaktycznych, leczniczych. Niestety 40 badanych dostrzega słabość systemu opieki zdrowotnej, jaki nie jest w stanie w dostatecznym stopniu zadbać o zdrowie społeczeństwa. 38 respondentów widzi zagrożenie w chuligańskich wybrykach, występujących w najbliższym otoczeniu. Alkoholizm i narkomania zdaniem 36 osób stwarza niebezpieczeństwo dla społeczności, 31 osób wyraża lęk przed szerszeniem się przestępczości pospolitej tj. kradzieże, rozboje w miejscu zamieszkania. Mieszkańcy śledząc wydarzenia polityczne w kraju kalkulują ich skutki w odniesieniu do własnego „podwórka”, obawiając się skutków zmian politycznych wywołanych wojną na szczytach władzy. Tego obawia się 23 badanych. Najmniej, zagrożenia badani widzą w terroryzmie (8) i zanieczyszczeniu środowiska naturalnego w swoim otoczeniu (10).

Tabela 4. Obawy badanych

Co Pana(i) zdaniem stanowi największe zagrożenie dla mieszkańców?	Liczebność	Procent odpowiedzi
Choroby	53	12,1%
Bezrobocie	89	20,5%
Terroryzm (cyberterroryzm)	8	1,8%
Przestępczość pospolita (np. kradzieże)	31	7,2%

Co Pana(i) zdaniem stanowi największe zagrożenie dla mieszkańców?	Liczebność	Procent odpowiedzi
Słaby system opieki zdrowotnej	40	9,2%
Niskie dochody z pracy zarobkowej	63	14,5%
Wojna na szczytach władzy w Polsce	23	5,2%
Zanieczyszczenie środowiska w miejscu zamieszkania	10	2,3%
Perspektywa braku pieniędzy na jedzenie	27	6,2%
Chuligańskie wybryki	38	8,7%
Duża ilość wypadków na drogach	27	6,1%
Narkomania i alkoholizm w społeczeństwie	36	8,2%
Inne	-	-
Ogółem	445	100%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Odpowiedzi nie sumują się do liczby próby badawczej N=293, z tego względu, iż badany mógł udzielić więcej niż jednej odpowiedzi. Procent obliczany na podstawie ogólnej liczby odpowiedzi.

Źródło: badania własne

Mieszkańcy województwa podlaskiego największego źródła zagrożenia upatrują w pogarszającej się sytuacji materialnej rodziny. Uważa tak 73 badanych. Dla 54 z nich bezpieczeństwo życiowe może zostać zachwiane poprzez brak perspektyw dalszej nauki oraz pracy. Wskazania te pokrywają się z wyłonionymi w poprzednim pytaniu największymi zagrożeniami, związanymi również ze sferą ekonomiczną jednostki i jej rodziny. Choroby (własne, osób najbliższych) są przez 48 ankietowanych uznawane za przyczynę zagrożenia. Otoczenie społeczne, a szczególnie występujące w nim patologie społeczne (tj. narkomania, alkoholizm), 42 respondentów uważa je za powód do obaw. Niebezpieczeństwo tkwić także może, według 48 osób, w kataklizmach np. pożarach, burzach, podwoziach, będących skutkiem zmian atmosferycznych, anomalii pogodowych. W niewielkim stopniu źródłem zagrożenia jest przestępczość w miejscu zamieszkania (20 odpowiedzi) i zanieczyszczenie środowiska naturalnego (21 odpowiedzi).

Tabela 5. Źródła zagrożeń według badanych

Co Pana(i) zdaniem jest największym źródłem zagrożenia?	Liczebność	Procent odpowiedzi
Pogorszenie sytuacji materialnej rodziny	73	20,5%
Choroby (własne, osób najbliższych)	48	13,5%
Kataklizmy (pożary, burze, powódzie itp.)	48	13,5%
Przemoc (w domu, w miejscu zamieszkania)	30	8,3%
Przestępczość w miejscu zamieszkania	20	5,6%
Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	21	5,9%
Różne katastrofy (np. wypadki samochodowe itp.)	20	5,6%
Brak perspektyw dalszej nauki, pracy	54	15,2%
Różne patologie społeczne (np. narkomania, alkoholizm)	42	11,8%
Inne	-	-
Ogółem	356	100%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Odpowiedzi nie sumują się do liczby próby badawczej N=293, z tego względu, iż badany mógł udzielić więcej niż jednej odpowiedzi. Procent obliczany na podstawie ogólnej liczby odpowiedzi.

Źródło: badania własne

3. Ocena bezpieczeństwa w województwie podlaskim

Do oceny bezpieczeństwa mieszkańców województwa podlaskiego posłużyły następujące pytania:

- *Z którymi z podanych zjawisk spotyka się (zetknął(a) się) Pan(i) na terenie swojej gminy/miasta?* – zebrane wyniki przedstawia tabela 6.

91 badanych wskazało, iż najczęściej spotyka się ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych, co w myśl prawa jest czynem zabronionym i karalnym. Bardzo często stan upojenia alkoholowego przyczynia się do chuligańskich wybryków i aktów przemocy fizycznej, czego świadkami było kolejno 69 i 46 respondentów. 27 osób przyznało, iż zetknęło się (bezpośrednio lub pośrednio) z kradzieżami. Z nietolerancją wobec wyznawców innej

religii miało do czynienia 32 osób. Do sporadycznych zjawisk należą: przestępczość transgraniczna (2 odpowiedzi), hołdowanie ideom faszystowskim (2 odpowiedzi) i nielegalne przekraczanie granicy (3 odpowiedzi). Zagrożenia takie jak, przemoc seksualna i niekontrolowany napływ uchodźców wśród opinii badanych nie występuje.

Tabela 6. Negatywne zjawiska występujące w województwie podlaskim.

Z którymi z podanych zjawisk spotyka się (zetknął(a) się) Pan(i) na terenie swojej gminy/miasta?	Liczebność	Procent odpowiedzi
Przemysłem	9	2,9%
Przestępczością transgraniczną	2	0,6%
Nielegalnym przekraczaniem granicy	3	1%
Niekontrolowanym napływem uchodźców	-	-
Akty przemocy fizycznej	46	14,8%
Chuligańskie wybryki	69	22,1%
Zażywanie narkotyków	20	6,4%
Używanie alkoholu w miejscach publicznych	91	29,2%
Kradzieże	27	8,7%
Przemoc seksualna	-	-
Brak tolerancji wobec osoby innej narodowości	10	3,2%
Brak tolerancji wobec wyznawców innej religii (ateistów)	32	10,3%
Hołdowanie ideom faszystowskim	2	0,6%
Inne	-	-
Ogółem	311	100%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Odpowiedzi nie sumują się do liczby próby badawczej N=293, z tego względu, iż badany mógł udzielić więcej niż jednej odpowiedzi. Procent obliczany na podstawie ogólnej liczby odpowiedzi.

Źródło: badania własne

- *Czy byłeś(a) Pan(i) ofiarą przemocy na terenie Twojej gminy/miasta?* – zebrane wyniki przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Przemoc w województwie podlaskim.

Czy byłeś byłeś(a) Pan(i) ofiarą przemocy na terenie Twojej gminy/miasta?	Liczebność		Procent badanych	
	tak	nie	tak	nie
Ogółem	62	231	21%	79%

Źródło: badania własne

Przemoc (w różnych postaciach np. fizyczną, psychiczną) uznaje się za jeden z wiodących wskaźników bezpieczeństwa. Z powyższych danych wynika, że 231 (79%) badanych nie było ofiarami przemocy na terenie gminy/miasta. Niepokój budzi fakt, że co 4 respondent był ofiarą przemocy na terenie swojego zamieszkania.

- *Czy obawia się Pan(i), że może stać się ofiarą przemocy?* – zebrane wyniki przedstawia tabela 8.

Tabela 8. Obawa przemocy w województwie podlaskim.

Czy obawia się Pan(i), że może stać się ofiarą przemocy?	Liczebność			Procent badanych		
	tak	nie	trudno powiedzieć	tak	nie	trudno powiedzieć
Ogółem	60	177	56	20,5%	60,5%	19%

Źródło: badania własne

Wśród ankietowanych 60 (20,5%) badanych obawia się, że może stać się ofiarą przemocy, 177 (60,5%) badanych nie widzi w tym problemu, pozostali nie mają wyrobionego zdania na powyższą kwestię.

- *Czy akty przemocy i inne przejawy patologii zgłaszane są organom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo publiczne?* – zebrane wyniki przedstawia tabela 9.

Tabela 9. Zgłaszanie aktów przemocy i patologii

Czy akty przemocy i inne przejawy patologii zgłaszane są organom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo publiczne?	Liczebność			Procent badanych		
	tak	nie	trudno powiedzieć	tak	nie	trudno powiedzieć
Ogółem	194	48	51	66%	16,5%	17,5%

Źródło: badania własne

Na tak zadane pytanie zdecydowana większość ankietowanych odpowiedziała twierdząco, ogółem 194 (66%) respondentów, 48 (16,5%) odpowiedziało, że akty przemocy i inne przejawy patologii nie są zgłaszane organom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo publiczne, pozostałym osobom w liczbie 51 (17,5%) trudno było powiedzieć.

- *Czy zdaniem Pana(i), organa odpowiedzialne za bezpieczeństwo robią wszystko, aby zapewnić właściwe warunki bezpieczeństwa na terenie gminy/miasta?* – zebrane wyniki przedstawia tabela 10.

Tabela 10. Ocena działalności organów bezpieczeństwa w województwie podlaskim.

Czy zdaniem Pana(i), organy odpowiedzialne za bezpieczeństwo robią wszystko, aby zapewnić właściwe warunki bezpieczeństwa na terenie gminy/miasta?	Liczebność			Procent badanych		
	tak	nie	trudno powiedzieć	tak	nie	trudno powiedzieć
Ogółem	209	51	33	71%	17,5%	11,5%

Źródło: badania własne

Na podstawie dokonanej oceny badani stwierdzili w liczbie 209 (71%), że organy robią wszystko aby zapewnić warunki bezpieczeństwa na terenie gminy/miasta, 51 (17,5%) oceniło negatywnie ich działalność, natomiast 33 (11,5%) respondentów nie miało zdania na ten temat.

- *Co Pana/ Pani zdaniem wpłynęłoby na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w Pana / Pani miejscu zamieszkania?*
- zebrane wyniki przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Czynniki wpływające na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.

Co Pana(i) zdaniem wpłynęłoby na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w Pana(i) miejscu zamieszkania?	Liczebność	Procent odpowiedzi
Zwiększenie liczby miejsc pracy	93	24,6%
Stały monitoring	43	11,4%
Oświetlenie ulic i parkingów	66	17,5%
Większa liczba patroli Policji	38	10%
Szybsza reakcja Policji na zgłoszenia	42	11,1%
Możliwość anonimowych zgłoszeń przestępstw	38	10%
Surowsze kary	33	8,7%
Angażowanie mieszkańców we współpracę na rzecz poprawy bezpieczeństwa	24	6,3%
Ogółem	377	100%

* Pytanie wielokrotnego wyboru. Odpowiedzi nie sumują się do liczby próby badawczej N=293, z tego względu, iż badany mógł udzielić więcej niż jednej odpowiedzi. Procent obliczany na podstawie ogólnej liczby odpowiedzi.

Źródło: badania własne

Zdaniem 93 badanych zwiększenie liczby miejsc pracy znacznie wpłynęłoby na poczucie bezpieczeństwa. Odpowiednia infrastruktura uliczna oraz stosowanie rozwiązań wsparcia technicznego ochrony, przyczyniłyby się do lepszego komfortu, swobody przebywania w miejscach publicznych dostępnych dla członków społeczności. Odpowiednio uważa tak 66 (oświetlenie ulic i parkingów) i 43 (stały monitoring) osoby. 33 respondentów jest zdania,

że bezpieczeństwo podniosłyby surowsze kary za wykroczenia czy przestępstwa. Poprawa działania służb w zakresie większej liczby patroli Policji (38 odpowiedzi) oraz szybszej reakcji tej służby na zgłoszenia (42 odpowiedzi) stanowi zdaniem mieszkańców czynniki, które zmniejszyłyby obawy odnośnie wystąpienia zagrożeń. Najmniej odpowiedzi w zakresie poprawy bezpieczeństwa badani udzielili na większe angażowaniu mieszkańców we współpracę (ze służbami i organami) na rzecz poprawy bezpieczeństwa

4. Podmioty (instytucje) wpływające na subiektywne poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców województwa podlaskiego

Do oceny podmiotów (instytucji) odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w województwie podlaskim posłużyły następujące pytania:

- *Którą z poniższych służb zdaniem Pan/Pani cieszy się największym zaufaniem w kwestii bezpieczeństwa?* – zebrane wyniki przedstawia tabela 12.

Tabela 12. Zaufanie do służb w kwestii bezpieczeństwa.

Którą z poniższych służb zdaniem Pan/Pani cieszy się największym zaufaniem w kwestii bezpieczeństwa?	Liczebność	Procent odpowiedzi
Policja	62	21%
Straż Graniczna	110	37,5%
Straż Pożarna	107	36,5%
Organy samorządowe	14	5%
Ogółem	293	100%

Źródło: badania własne

W opinii badanych największym zaufaniem cieszy się straż graniczna i straż pożarna, najmniejszym zaufaniem respondenci darzą organy samorządowe.

- *Jak ocenia Pan(i) skuteczność pracy podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w swoim miejscu zamieszkania?* – zebrane wyniki przedstawia tabela 13.

Z otrzymanych wyników badań wynika, że respondenci w zakresie skuteczności pracy na rzecz bezpieczeństwa najwyżej oceniają straż graniczną i straż pożarną, natomiast najniżej organy samorządowe.

Tabela 13. Ocena skuteczności pracy podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo

Jak ocenia Pan(i) skuteczność pracy podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w swoim miejscu zamieszkania?	Zdecydowanie skutecznie		Skutecznie		Nieskutecznie		Zdecydowanie nieskutecznie		Trudno powiedzieć	
	L	%	L	%	L	%	L	%	L	%
Policja	52	18%	133	42%	34	12%	29	12,5%	45	15,5%
Straż Graniczna	76	26%	147	50%	16	5,5%	21	7%	33	11,5%
Straż Pożarna	75	25,5%	142	48,5%	19	6,5%	21	7%	36	12,5%
Organy samorządowe	37	12,5%	117	40%	42	14,5%	44	15%	53	18%

Źródło: badania własne

Podsumowanie

Omówione powyżej wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców województwa podlaskiego składają się na spójny obraz stanu poczucia bezpieczeństwa. Przeprowadzona analiza zebranego materiału badawczego (empirycznego) pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

Ogólne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców woj. podlaskiego jest wysokie i kształtuje się na poziomie 73,5%; (spadek o 5%)

Najbezpieczniej badani czują się w domu rodzinnym (90%) spadek o 3% i miejscu zamieszkania (88%) w zrost o 2%;

Czynnikami najbardziej wpływającymi na poziom bezpieczeństwa według badanych respondentów są: bezrobocie oraz niskie dochody z pracy zarobkowej;

Największym źródłem zagrożenia w opinii ankietowanych są: pogorszenie sytuacji materialnej rodziny i brak dalszej perspektywy nauki i pracy;

Najczęściej badani spotykali się z chuligańskimi wybrykami i używaniem alkoholu w miejscach publicznych;

Większość ankietowanych (79%) nie była ofiarą przemocy i 60,5% nie obawia się, że nią zostanie – wzrost o 4%;

Większość badanych uważa, że organy odpowiedzialne za bezpieczeństwo wystarczająco dbają i zapewniają właściwe warunki bezpieczeństwa – tak odpowiedziało 71% – wzrost o 10%;

Na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa, respondenci uznali: zwiększenie miejsc pracy i oświetlenie ulic i parkingów;

Według ankietowanych największym zaufaniem i skutecznością w kwestii bezpieczeństwa cieszy się Straż Graniczna i Straż Pożarna a najmniejszym organy samorządowe.

Bibliografia

Frankfort-Nachmias C., Nachmias D., *Metody badawcze w naukach społecznych*, Poznań 2001.

Maszke A., *Metodologiczne podstawy badań empirycznych*, Rzeszów 2004.

Nowak S., *Metodologia badań społecznych*, Warszawa 2006.

Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, Katowice 2005.